

Svarīgākais īsumā

- Eiro zonas pārstāvji meklē izeju no situācijas Grieķijā
- IKP rādītāji liecina, ka pieaugums eiro zonā apstājas

Nedēļa tirgos un ekonomikā**Eiro zonas pārstāvji meklē izeju no situācijas Grieķijā**

Grieķija turpina būt visas pasaules investoru uzmanības centrā. Valsts, kas izjūt nopietnas problēmas ar tās parādsaistību refinansēšanu, pagājušajā nedēļā saņēma diezgan neskaidrus atbalsta solījumus no citām Eiropas Savienības valstīm. ES valstu līderi nevēlas paskaidrot, kādu formu varētu pieņemt viņu solītais atbalsts Grieķijai. Iemesls tam – jebkurš atbalsts Grieķijai, kas nozīmētu izdevumus tās glābējiem, būtu ne tikai pretrunā ar eiro zonas dibināšanas dokumentiem, bet arī ārkārtīgi nepopulārs tajās valstīs, kas sniegs šādu palīdzību. Pie tam ir nopietni iemesli uzskatīt, ka Grieķija ir pati vainīga šajā situācijā – tās iepriekšējās valdības ne tikai palielināja valsts izdevumus līdz acīmredzami neilgtspējīgiem līmeņiem, bet arī apzināti maldināja investorus, savus iedzīvotājus un Eiropas monetārās savienības institūcijas par tās parāda un budžeta deficīta līmeņiem. Šķiet, Grieķijas amatpersonas ir burtiski uztvērušas pazīstamo teicienu par to, ka pastāv meli, bezkaunīgi meli un statistika – iepriekšējos gados makroekonomiskās statistikas viltošana Grieķijai kļuva par īstu industriju. Jau pirms dažiem mēnešiem parādījās informācija par to, ka budžeta deficīts Grieķijā patiesībā ir lielāks, nekā to rāda oficiālā statistika – Grieķijas statistikas dienests mākslīgi samazināja deficītu, ignorējot dažus izdevumu posteņus. Tikko parādījās informācija, ka kāds Grieķijas Veselības ministrijas ierēdnis Grieķijas budžeta deficīta rādītājus bija samazinājis par summu, kas ekvivalenta 1% no IKP. Ierēdnis

neņēma vērā valsts slimnīcu parādus piegādātājiem, tādējādi izpildot Veselības ministrijas vadītāja uzdevumu. Visbeidzot, parādījās informācija par swap (mijmaiņas) darījumu, kas tika organizēts 2001. gadā ar investīciju bankas *Goldman Sachs* palīdzību ar mērķi slēpt daļu no Grieķijas ārējā parāda, lai kvalificētos Māstrihtas kritērijiem un iestātos eiro zonā. Informācija par to izraisīja sašutumu gan Eiropas monetārās savienības iestādēs, gan starp ES attīstīto valstu iedzīvotājiem. Aptauju rezultāti liecina, ka vairums Vācijas iedzīvotāju ir par to, lai Grieķijā atstātu eiro zonu, un divas trešdaļas iestājās pret jebkura veida kredītu piešķiršanu Grieķijai. Vācijas valdošās partijas parlamenta frakcijas vadītājs Mihaels Fukss (*Michael Fuchs*) pateica, ka viņš nevarot paskaidrot cilvēkiem, kas saņem bezdarba pabalstu, kāpēc viņi nesaņem ne centa vairāk laikā, kad Grieķijas iedzīvotāji aiziet pensijā 63 gados (Vācijā pensijas vecums iestājas no 67 gadiem).

Tāds ir politiskais fons, uz kura eiro zonas valstīm jālemj, kā palīdzēt Grieķijai un ko darīt ar Grieķiju gadījumā, ja tā tomēr nespēs kārtot savas saistības. Laika, lai to izlemtu, paliek diezgan maz – 20. aprīlī un 19. maijā Grieķijai nepieciešams refinansēt divas lielas parāda vērtspapīru emisijas. 20. aprīlī beigsies termiņš 5-gadīgiem vērtspapīriem ar kupona likmi 3,1% uz summu 8,2 miljardi eiro, bet 19. maijā – 10-gadīgiem vērtspapīriem ar 6% kupona likmi uz summu 8,5 miljardi. Pašreiz Grieķijas valsts kases rīcībā ir 7 miljardi eiro, bet kopumā Grieķijai šogad ir nepieciešams aizņemt 53,2 miljardus eiro. Kopumā Grieķijas valsts parāda termiņš ir diezgan garš – 82, 6% no kopējā parāda summas veido vidēja un

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neieģūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

ilgtermiņa vērtspapīri; vidējais svērtais laiks līdz dzēšanai ir 7,8 gadi, bet nākamajos 5 gados nepieciešams refinansēt 55% no visas parāda summas. Tomēr Grieķijai ir vitāli nepieciešama nauda kārtējo parāda daļu dzēšanai. Pēdējās Grieķijas valsts parāda izsoles parādīja, ka tā joprojām var dabūt finansējumu, bet – ar ļoti augstām likmēm (pēdējā reizē pieņemums 5-gadīgajām obligācijām bija 350 bāzes punkti). Grieķija pašreiz varētu piesaistīt naudu tikai ar ļoti augstu procentu likmi, un laiks situācijas uzlabošanai ir palicis pavisam nedaudz.

11. februārī Eiropas Savienības valstu vadītāji apņēmas atbalstīt Grieķiju. Tas nomierināja tirgu un ļāva pieaugt eiro zonas perifērijas valstu obligāciju cenām. Grieķijas 10-gadīgo obligāciju spreds pret Vācijas etalonu samazinājās līdz 300 bāzes punktiem. Taču atvieglājums bija īslaicīgs – pēc dažām dienām Vācijas un Somijas finanšu ministri precizēja, ka vienīgais veids, kā šīs valstis var palīdzēt Grieķijai – piespiest Grieķiju pēc iespējas ātrāk samazināt valsts izdevumus. Somijas finanšu ministrs Katainens (*Jyrki Katainen*) pateica, ka vienīgā valsts, kas ir spējīga palīdzēt Grieķijai ir pati Grieķija. Bet Zviedrijas finanšu ministrs Anderss Borgs (*Anders Borg*) paziņoja, ka Zviedrija piedalīsies Grieķijas glābšanā tikai tad, ja tajā piedalīsies arī SVF. Kopumā Eiropas Savienības valstu līderi atteicās sniegt Grieķijai jebkāda veida garantijas, vai izveidot Grieķijas glābšanas fondu, vai pārdot kopīgās eiro zonas obligācijas. Tā vietā eiro zonas valstis aicināja Grieķiju 30 dienu laikā izdarīt konkrētus soļus, kas parādītu, ka Grieķijas plāni samazināt budžeta deficītu šogad nav tukša skaņa.

Grieķija ir apņēmusies gada laikā samazināt budžeta deficītu par četriem procentu punktiem – no pašreizējiem 12,7% līdz 8,7%. Spriežot pēc citu valstu pieredzes līdzīgā situācijā, kā arī pēc tā, ka Grieķijas iedzīvotāji jau gatavojas liela mēroga streikiem pret algu samazināšanu, tik īsā laikā reāli samazināt izdevumus un vismaz daļēji līdzsvarot budžetu nebūs iespējams. Euro zonas valstu pārstāvji cer, ka Grieķija varēs atjaunot uzticību sev starptautiskajos tirgos un tomēr spēs piesaistīt naudu finanšu tirgos. Kas notiks, ja Grieķija tomēr nespēs to izdarīt, nav skaidrs. Šajā gadījumā vai nu Grieķija bankrotēs, vai nu ES tomēr būs spiesta izsniegt tai kredītu tādā vai citādā veidā. Abi varianti nozīmē, ka eiro zonas kopējais finanšu stāvoklis pasliktināsies. Ja Grieķija bankrotēs, tas lielus zaudējumus nesīs arī bankām un citām finanšu iestādēm,

kuru īpašumā ir Grieķijas valsts vērtspapīri. Iespējams, tas izraisīs jaunu banku krīzes vilni. Ja tomēr Grieķiju glābs par citu valstu līdzekļiem, tad tas nozīmēs, ka pie noteiktiem apstākļiem Vācijai un Francijai, kā arī citām eiro zonas valstīm ar stabilu finanšu sistēmu būs jāuzņemas vājāko valstu saistības – kas noteikti pasliktinās šo valstu obligāciju novērtējumus.

IKP rādītāji liecina, ka pieaugums eiro zonā apstājas

12. februārī tika publicēts eiro zonas IKP 2009. gada 4. ceturkšņa pieauguma rādītājs. Kopumā eiro zonas IKP oktobrī- decembrī pieauga par 0,1%, bet salīdzinājumā ar 2008. gada pēdējo ceturksni – samazinājās par 2,1%. Vidēji 2009. gadā IKP ir bijis par 4% mazāks nekā 2008. gadā. Kopumā ES rādītāji bija visai līdzīgi – salīdzinājumā ar 2008. gada 4. ceturksni – samazinājums par 2,3%, ar 2009. gada 3.ceturksni – pieaugums par 0,1%. Pie tam lielākajā eiro zonas ekonomikā – Vācijā – IKP ceturkšņa laikā praktiski neizmainījās, Francijā pieauga par 0,6%, Spānijā un Itālijā samazinājās attiecīgi par 0,1% un 0,2%. IKP samazinājums bija reģistrēts arī Īrijā, Grieķijā un Kiprā; Portugāle IKP neizmainījās, bet Austrijā un Nīderlandē – pieauga.

Tajā pašā laikā arī vairāk par sagaidāmo nokrita rūpnieciskā izlaide decembrī – pret iepriekšējo gada attiecīgo periodu eiro zonas rūpniecības izlaide samazinājās par 5% (prognozēja šī rādītāja samazinājumu par 1,5%). Decembrī pret iepriekšējo mēnesi rūpnieciskā izlaide samazinājās par 1,7% (tajā skaitā par 2,4% samazinājās starppatēriņa preču izlaide un par 1,6% samazinājās kapitālā preču izlaide). Decembra rādītājs bija daudz sliktāks par novembra rādītāju, kad rūpniecības izlaide eiro zonā palielinājās par 1,4%.

Diezgan vājie eiro zonas IKP rādītāji liecina, ka ekonomiskās atlabšanas tempi vienotās valūtas telpā samazinās. Pēc sākotnējā pozitīvā impulsa Eiropas valstīm tomēr neizdevās nodrošināt privātā patēriņa pieaugumu. Tas paliek vājš, un līdz ar to vāji ir arī ekonomiskā pieauguma tempi eiro zonā. Pašreizējās problēmas ar eiro zonas valstu parādu var potenciāli apgrūtināt arī turpmāko fiskālās stimulēšanas programmu izpildi. Euro zona varētu atkal noslīdēt recesijā. No otras puses, eiro kursa samazināšana Grieķijas problēmu dēļ var sniegt atbalstu eiro zonas eksportētājiem.

Akciju tirgus indeksi		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	283.28	278.77	306.33	296.10	270.78	208.56	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	924.73	894.07	1010.77	962.51	852.74	554.31	-
S&P 500	ASV	1075.51	1056.74	1136.03	1093.48	1004.09	827.16	1456.81
DJIA	ASV	10099.14	9908.39	10609.65	10270.47	9321.40	7939.53	12765.01
Xetra DAX	Vācija	5511.10	5484.85	5875.97	5686.83	5309.11	4413.39	6958.62
Nikkei 225	Japāna	10013.30	9951.82	10982.10	9770.31	10597.33	7779.40	17897.23
Shanghai Composite	Ķīna	3018.13	2935.17	3224.15	3187.65	3046.97	2320.79	2993.01
RTS	Krievija	1375.99	1375.34	1559.25	1419.49	1059.92	624.21	1894.92
Bombay Sensex	Indija	16038.35	15935.61	17554.30	16848.83	15411.63	9634.74	14355.55
Bovespa	Brazīlija	65854.97	63153.09	68978.30	65325.63	56638.00	41673.62	45955.07
OMX Baltic	Baltija	400.56	405.96	363.07	313.87	-	-	-
OMX Riga	Latvija	327.21	337.11	317.16	288.01	278.04	215.53	722.80
OMX Tallinn	Igaunija	556.08	559.68	487.94	408.56	342.42	300.10	-
OMX Vilnius	Lietuva	309.20	312.67	289.29	271.07	223.47	185.49	-

Valūtas tirgus		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.3598	1.3652	1.4382	1.4914	1.4202	1.2860	1.3145
USD/LVL		0.5210	0.5183	0.4923	0.4735	0.4930	0.5487	0.5300
EUR/LVL		0.7068	0.7080	0.7081	0.7062	0.7002	0.7060	0.6966
EUR/SEK		9.8429	10.1520	10.1565	10.1832	10.2098	10.7774	-
EUR/RUB		41.1061	41.6819	42.5018	43.0518	45.0061	44.5106	34.4596

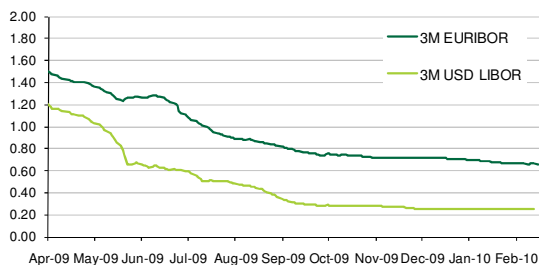
Naudas tirgus		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.32	0.32	0.32	0.36	0.34	1.24	3.57
	3M	0.66	0.66	0.68	0.71	0.87	1.94	3.83
	6M	0.96	0.97	0.98	0.99	1.12	2.03	3.95
USD LIBOR	O/N	0.17	0.17	0.17	0.18	0.23	0.30	5.33
	3M	0.25	0.25	0.25	0.27	0.43	1.24	5.36
	6M	0.39	0.39	0.39	0.52	0.83	1.74	5.39
LVL RIGIBOR	O/N	1.26	1.26	1.24	1.86	2.38	3.92	4.24
	3M	3.05	3.33	4.62	12.58	12.50	10.78	4.68
	6M	4.69	5.15	7.04	14.16	15.72	12.00	4.94

Valsts obligācijas		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	0.98	1.00	1.15	1.20	1.33	1.32	3.93
	10 gadi	3.20	3.14	3.27	3.36	3.35	3.12	4.04
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.83	0.81	0.88	0.81	1.06	0.90	4.84
	10 gadi	3.70	3.57	3.68	3.43	3.57	2.82	4.71
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.19	1.20	1.21	1.35	0.91	1.33	-
	10 gadi	4.07	3.95	3.94	3.80	3.68	3.56	-

Kredītspreidi		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitīnga	3 gadi	74	73	44	63	66.87	-	-
kompaniju CDS spredi	5 gadi	0	94	69	84	93.84	-	-
iTRAXX Europe	10 gadi	102	103	87	96	98.40	-	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	431	410	316	451	560.62	-	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	509	496	407	516	603.92	-	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	503	494	430	508	565.25	-	-

Izejvielas		15.02.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	74.13	71.89	78.00	76.35	67.51	37.55	57.99
Zelts	XAU, USD	1 100.50	1 063.35	1 129.90	1 118.80	945.85	941.10	669.00
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	6 865.00	6 450.25	7 430.25	6 520.00	6 232.30	3 430.20	5 819.75

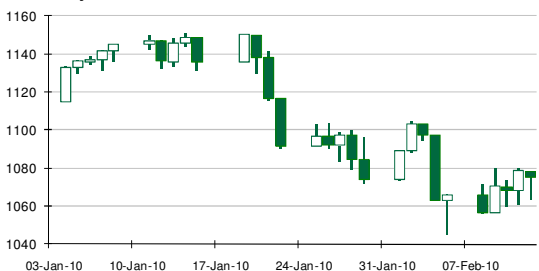
3M naudas tirgus likmes

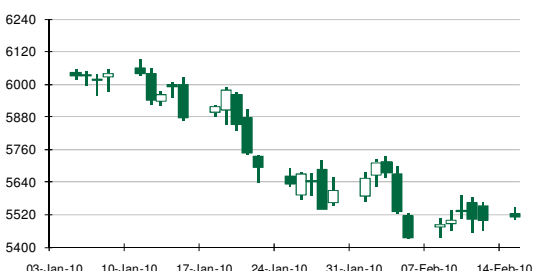
EUR/USD kurss

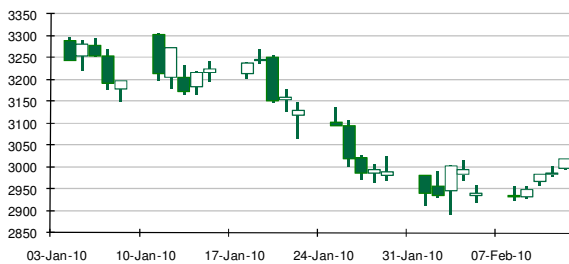
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

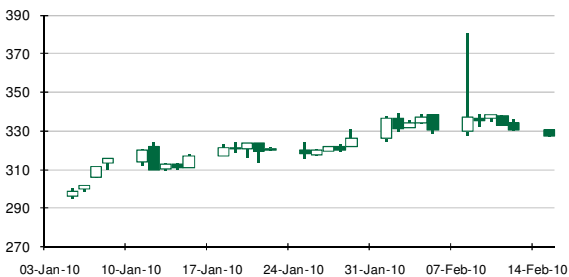
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

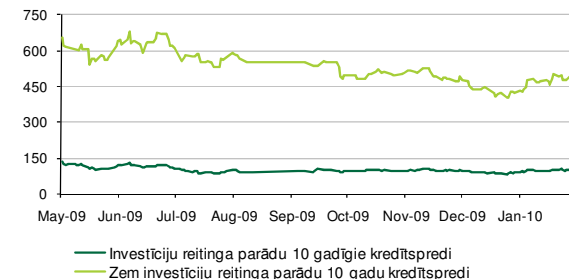
Shanghai Composite indeksa vērtība

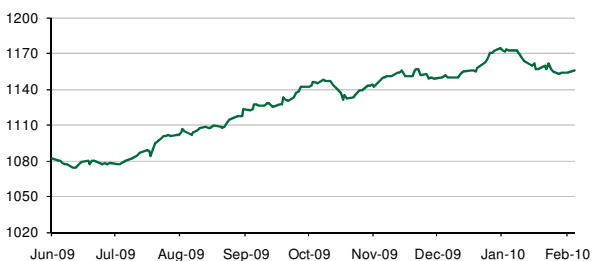
OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītspreidi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters